

VIII. Évfolyam 1. szám - 2013. március

Rácz-László István
laszlo-antal.hu@t-online.hu

AZ ORSZÁGHÁZ VÉDELME ÉRDEKÉBEN ALKALMAZHATÓ NEM HALÁLÓS FEGYVEREK A FELADATOT ELLÁTÓ SZERVEZET SZÁMÁRA

Absztrakt

Már maga a „nem halálos fegyver” elnevezés is ellentmondást rejt magában. Mindenki tudja már gyermekkorától, hogy bármely fegyver „küldetése” az élet kioltása, azonban sok esetben szükséges egy ilyen eszköz, amelynek segítségével időlegesen ki lehet vonni élő erőket (embereket) a műveletekből. Ilyen eszközök léteznek már, azonban hosszú időn keresztül a gumilövedékre és a könnygáza korlátozódtak. A bűnözés, a tömegmegmozdulások a terrorizmus elleni harcban folyamatosan szükség van új fegyverek, új módszerek kidolgozására. A különböző, ENSZ égisze alatt zajló béketeremtő és békefenntartó műveletek során az ilyen jellegű fegyverek alkalmazása szintén elengedhetetlen és fontos lehet. Napjainkban az Egyesült Államok mellett több ország is intenzíven dolgozik a „nem halálos fegyver” fejlesztésén, amelyek mechanikus, akusztikus, kémiai, elektromos, elektromágneses vagy optikai elven működnek.

Already himself the not lethal weapon a name hides a contradiction alone. Everybody knows that the mission of any weapons is the extinction of the life already since his childhood, but in many cases necessary a device like this, for which who there may be temporarily with his help to pull over living strengths (people_nation) from the operations. Devices like this exist already, they were restricted to the rubber bullet and the tear gas through long time however. The delinquency, the mass demonstrations there is need for the development of new weapons, new methods continuously in the fight against the terrorism. In the course of the pacificatory and peacekeeping operations going on under the different one, UN's aegis the application of the weapons with a character like this likewise essential and may be important. More countries work in our Suns intensively beside United States the not on the development of a lethal weapon, that mechanical, acoustic, they work on a chemistry, electric, electromagnetic or optical principle.

Kulcsszavak: *nem halálos fegyver, ellentmondás, harc, fegyver, működési elv ~ not lethal weapon, contradiction, fight, weapon, operation principle*

BEVEZTÉS

Az Országház Budapest egyik legismertebb középülete, a Magyar Országgyűlés és egyes intézményeinek (például Országgyűlési Könyvtár) a székhelye. Budapest V. kerületében, a Duna partján, a Kossuth Lajos téren található. Az épületet gyakran Parlamentként is emlegetik.

Steindl Imre megvalósult terve a historizáló eklektika jegyében született, barokk alaprajzú, barokk tömeghatású épület, részleteiben alapvetően neogótikus stílusú.

Maga az épület 268 m hosszú, 123 m széles és 96 m magas, alapterülete 17 745 négyzetméter, térfogata 473 000 köbméter. Központi eleme a kupola, amelynek két oldalán emelkedik a képviselőház (ma az országgyűlés) és a volt főrendiház (ma Kongresszusi terem) ülésterme. Az épületnek 27 kapuja van, belül 29 lépcsőház és 13 személy- és teherlift szolgálja a közlekedést és szállítást. Az épületben valamivel több mint 200 irodahelyiség található. A Duna felőli oldal a főhomlokzat, de a hivatalos főbejárat a Kossuth térről nyílik. Kívül és belül összesen 242 szobor (90 külső és 152 belső) van a falakon, jeles freskók és festmények is díszítik az Országházat.

Szent Korona

A 2000. évi I. törvény rendelkezése alapján az Országházban van kiállítva a Szent Korona és a többi koronázási jelvény (a koronázási palást kivételével). A korona korábban a Nemzeti Múzeumban volt megtekinthető; a törvény szövege szerint az ünnepélyes áthelyezéssel „Magyarország méltó helyére emeli a Szent Koronát, és a nemzet múzeumából a nemzetet képviselő Országgyűlés oltalma alá helyezi”. [1]

AZ ORSZÁGHÁZ VÉDELME

Köztársasági Őrezred (múlt)

A Köztársasági Őrezred (ismert még, mint Kormányőrség, vagy röviden Őrezred) egy magyarországi állami szervezet volt, mely fő feladatákként védte a hazai és külföldi védett vezetőket, őrizte a kormányzati szempontból kiemelt jelentőségű objektumokat, valamint biztosította a hazai és nemzetközi állami rendezvényeket.

A közel 1200 fős Köztársasági Őrezred különálló szervként 2012. július 1-jével szűnt meg, állománya és feladatkörei a Készenléti Rendőrséghez (KR) kerültek át.

A Köztársasági Őrezred a Rendőrséghez tartozó, az Országos Rendőr-főkapitányság főigazgatósági jogállású szervezeti egysége, önálló gazdálkodású költségvetési szerv volt. A testület parancsnoka jogállását tekintve az országos rendőrfőkapitány egyik helyettese is volt egy személyben, személyének kinevezése nem az országos főkapitány, hanem a miniszterelnök hatásköre volt, az igazságügyi és rendészeti miniszter javaslatára.

2010 júniusában a Köztársasági Őrezredet az évtizedekig használatában lévő Honvéd utcai műemlék épületből több objektumba költöztették szét, nagy része a Készenléti Rendőrséggel közös, Kerepesi úti laktanyába került. A Honvéd utcai objektumot a Honvédelmi Minisztérium vette át. Az Őrezredről leválasztották a miniszterelnök és a köztársasági elnök védelmét – ezeket az újonnan megalakuló BM Terrorelhárítási Központ vette át –, a megmaradó szervezeti egységeket pedig már akkor a Készenléti Rendőrségbe tervezték beolvasztani.

A kormány 2010. november 10-i ülésén született döntés alapján a Magyar Honvédség fogja adni a kormányőrség által őrzött Szent Korona és koronázási jelvények díszőrségét, valamint a Köztársasági Elnöki Hivatal székhelyét képező Sándor-palotánál a díszelgést. [2]

Tevékenysége

Az Őrezred fő feladatai közé a védett személyek és kijelölt létesítmények védelme tartozott (személyvédelem és objektumvédelem). Önálló vállalkozási tevékenységet nem végzett, szabad kapacitásai terhére, valamint a bevételek növelése érdekében a következő szolgáltatási tevékenységekkel is foglalkozott:

- gépkocsi kölcsönzés,
- biztonságtechnikai eszközök kölcsönzése,
- személyszállítás,
- biztonsági szolgáltatások (személyvédelem, tűzszerészeti átvizsgálás),
- szállodai szolgáltatás étteremmel,
- egyéb nyomdai szolgáltatások (rendezvényekre beléptető kártyák készítése).

Jogi háttér

A Köztársasági Őrezred szakmai feladatait elsősorban a következő jogszabályok határozták meg:

- A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény
- A védett személyek és kijelölt létesítmények védelméről szóló 160/1996 (XI. 5.) kormányrendelet.

Készenléti Rendőrség (jelen)

Magyarország rendőri szervei közül a legösszetettebb speciális feladatokat a Készenléti Rendőrség látja el. A szervezet a Rendőrség állandó csapateréjének bázisa, a budapesti és vidéki alegységekkel együtt több, mint 5000 főt foglalkoztat.

Munkatársai az ország minden pontján együttműködnek az arra igényt tartó területi rendőri és más állami szervvel, valamint ellátják a kizárólagos hatáskörükbe tartozó sajátos feladatokat is.

A Rendőrség speciális közrendvédelmi, csapatszolgálati egységeként a Készenléti Rendőrség részt vesz az előre nem tervezhető, halaszthatatlan beavatkozást és csapaterőt igénylő, a védett vezetőkkel kapcsolatos biztosítási feladatok végrehajtásában, ellátja a különleges szállítmányok őrzésével, a személy- és objektumvédelemmel, valamint a polgári repüléssel kapcsolatos feladatokat. Kizárólagos hatáskörébe tartozik a nemzetbiztonság területén jelentkező tűzszerészeti feladatok ellátása, az Állami Futárszolgálat irányítása, a pénz- és értékszállítás, továbbá a középfokú rendészeti képzésben történő részvétel.

Országgyűlési Őrség (jövő)

Az Országgyűlési Őrség (a továbbiakban: Őrség) alapfeladata az Országgyűlés függetlenségének és külső befolyástól mentes működésének védelme, személyvédelmi, létesítménybiztosítási feladatok, valamint az elsődleges tűzoltási és tűzbiztonsági feladatok ellátása.

Az Őrség az Országgyűlési törvény (továbbiakban OGY törvény) értelmében 2013. évtől önállóan működő központi, költségvetési szerv, amelynek gazdálkodásával kapcsolatos feladatait a Hivatal látja el, az Országgyűlés költségvetési fejezetében önálló címet képez. Az Őrség a Házelnök irányítása alatt álló fegyveres szerv, vezetője a parancsnok.

Az OGY törvény értelmében az Őrség ellátja a Házelnök személyi védelmét, az Országház, az Országgyűlés Irodaháza, valamint az Országgyűlés Hivatala elhelyezésére szolgáló épületek, valamint az abban tartózkodók biztonsága érdekében a létesítménybiztosítási feladatokat. Gondoskodik az Országház, az Országgyűlés Irodaháza, valamint az Országgyűlés Hivatala elhelyezésére szolgáló épületek területére történő belépés és az ott-tartózkodás rendjére vonatkozó szabályok betartásáról, valamint az Országházban, az Országgyűlés Irodaházában, az Országgyűlés Hivatala elhelyezésére szolgáló épületekben a

jogszabályokban meghatározott tűzbiztonsági követelmények megtartásáról, a tevékenységi körökkel kapcsolatos veszélyhelyzetek megelőzésének és elhárításának a feltételeiről. Ellátja a tárgyalási rend fenntartásával kapcsolatos, e törvényben meghatározott feladatokat, továbbá a protokolláris díszelgési feladatokat.

Annak figyelembevételével, hogy az új szervezet 2013. január 1-jei indulásához az Őrség működésére 349 fős létszámmal (– 44 fő tiszt, 295 fő tiszthelyettes, valamint 10 fő köztisztviselő) lenne szükség. [3]

A VÉDETT SZEMÉLYEK ÉS A KIJELÖLT LÉTESÍTMÉNYEK VÉDELMEÉRŐL

Törvényi szabályozás

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 11.§(3) bekezdésében foglaltak alapján a Köztársasági Őrezredet a Készenléti Rendőrségbe történő beolvadással 2012. június 30. napjával a belügyminiszter megszüntette.

A közfeladatok további ellátása a Köztársasági Őrezred által

- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény,
- a Rendőrségről szerveiről szóló és a Rendőrség szerveinek feladat- és hatásköréről szóló 329/2007. (XII.13) Korm. rendelet,
- a Magyar Honvédség által védendő létesítmények kijelöléséről, valamint a magyar állam folytonosságát és függetlenségét megtestesítő ereklyék köréről és az őrzésükre vonatkozó szabályokról szóló 78/2011. (V.12.) Korm. rendelet,
- a védett személyek és kijelölt létesítmények védelméről szóló 160/1996. (XI.5.) Korm. rendelet,
- a terrorizmust elhárító szerv kijelöléséről és feladatai ellátásának részletes szabályairól szóló 295/2010. (XII.22.) Korm. rendelet,
- a magyar légtér igénybevételéről szóló 4/1998. (I.16.) Korm. rendelet alapján ellátott közfeladatokat a Készenléti Rendőrség látja el.

A Magyar Köztársaság érdekei szempontjából különösen fontos személyek, a nemzetközileg védett személyek, valamint a kijelölt létesítmények védelmének szabályairól, a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény rendelkezik.

Hazai védett személyek

A védett személyek körét, amint már említettem a 160/1996.(XI. 05.) számú Kormányrendelet határozza meg.

Állandó személyvédelemben részesülő állami vezetők

1. A köztársasági elnök
2. A miniszterelnök
3. Az Alkotmánybíróság elnöke
4. A Kúria elnöke
5. A legfőbb ügyész

Magyarországon tartózkodó nemzetközileg védett személyek, valamint viszonyosság alapján más külföldi személy magyarországi tartózkodása alatti védelme is megoldandó.

Annak a személynek is meg kell szervezni az ideiglenes védelmét, akit az Alkotmánnyal és a törvényekkel összhangban álló közéleti tevékenysége miatt személye vagy közvetlen környezete ellen irányuló erőszakos bűncselekményekkel fenyegettek meg, illetve egyéb alapos okból védelme szükséges — kormány dönt ezen személyek védelméről a rendelet szerint a Belügyminiszter javaslata alapján — ehhez tartozik ezen személyek utazásának

biztosítása is. „A védelem kiterjed a felsorolt személyek közlekedési utazásbiztosításán kívül még a védett személy:

- a) a) életének, testi épségének megóvására;
- b) b) munkahelye, lakása vagy egyéb tartózkodási helye őrszemélyzettel
- c) vagy technikai eszközökkel biztosított védelmére;
- d) c) indokolt esetben közlekedési útvonalára;
- e) d) részvételével lebonyolított hivatalos programok színhelyére;
- f) e) belföldi utazására, ezeken túl a Magyar Köztársaság elnökének és miniszterelnökének a védelme kiterjed a külföldi utazásaikra is. [4]

Az előbbi bekezdésekben leírtak megegyeznek más nemzetek által meghatározott védett személyek körével. Az tény viszont, hogy vannak olyan országok ahol ezeket a védelmi intézkedéseket határozottabban tudják foganatosítani, mint nálunk. Ennek oka talán az, hogy azokban az országokban ahol határozottabb a fellépés, ott folyamatos támadásnak vannak kitéve a védett személyek. Gondolok itt például a Közel-keleti országokra, ahol folyamatos terrorcselekményekről és támadásokról hallani védett személyek és objektumok ellen. Vagy Olaszország, ahol inkább az igazságszolgáltatásban résztvevők (ügyészek, főbírók), illetve az újságírók ellen követnek el folyamatosan merényleteket kisebb nagyobb sikerrel.

Hazánkban szerencsére ekkora mértékű fenyegetettségéről jelenleg nem beszélhetünk, ám ennek ellenére mindig a legrosszabbra kell készülni. Vagyis ugyanúgy ki kell képezni a személyvédelemben dolgozó állományt jelen „békeidőben” mindenre, mintha folyamatos támadások alatt állnánk. Ez azért is fontos, mert a hazánkba látogató különösen veszélyeztetett védett személyeket nemcsak a hazájukban támadhatják meg, hanem bárhol a világon, így nálunk is.

Létesítménybiztosítási intézkedés céljából kijelölt létesítmények

1. Az Országház
2. A Sándor-palota épülete
3. Az Országgyűlés Irodaháza
4. Az Alkotmánybíróság épülete
5. A Legfőbb Ügyészség épülete
6. A Külügyminisztérium központi épületei
7. A Belügyminisztérium épülete
8. Közigazgatási- és Igazságügyi Minisztérium épülete
9. Az Állami Számvevőszék központi épületei
10. Az Információs Hivatal központi objektuma

Személy- és létesítménybiztosítási intézkedés

(1)A rendőrség, valamint a rendőr a védett személy biztonsága érdekében a meghatározottakon túlmenően:

- a) útvonalat, közterületet a forgalom elől elzárhat, a forgalmat korlátozhatja,
- b) nyilvános és közforgalmú intézmények működését korlátozhatja,
- c) magánlakásba - külön írásos utasítás birtokában - ellenőrzés, a helyszín megfigyelése és biztosítása céljából beléphet, és ott tartózkodhat,
- d) területet lezárhat, és megakadályozhatja, hogy oda bárki belépjen vagy onnan távozzék, illetőleg az ott tartózkodókat távozásra kötelezheti.

(2) A védett személyeket - a nemzetközi jogi kötelezettségek és a viszonyossági gyakorlat figyelembevételével - a Kormány rendeletben jelöli ki. A Kormány rendeletében ki nem jelölt személy ideiglenes védelmét a miniszter rendeli el. Az ideiglenes védelem tartama a 12 hónapot nem haladhatja meg.

(3)A rendőrség a védett középületek és az abban tartózkodók biztonsága érdekében az (1) bekezdés a) és d) pontjában meghatározottakon túl a be- és kilépésre az ott elhelyezett szerv vezetőjével egyetértésben szabályokat állapíthat meg.

(4) A rendőrség a védett személy vagy létesítmény biztonsága érdekében technikai ellenőrzést alkalmazhat, elrendelheti a jogszerűen birtokban tartott veszélyes tárgyak kötelező letétbe helyezését.

(5)Az (1) bekezdés a) és d) pontja szerinti intézkedést az elrendelő rendőri szerv vezetője - függetlenül az előzetesen meghatározott időtartamtól - ötnaponként felülvizsgálja, és annak eredményéről a (3) bekezdésben meghatározott vezetőt tájékoztatja. Ha az (1) bekezdés a) és d) pontja szerinti intézkedés időtartama a tizenöt napot meghaladja, az intézkedést az országos rendőrfőkapitány, valamint a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója felülvizsgálja. Ha az (1) bekezdés a) és d) pontja szerinti intézkedés időtartama a harminc napot meghaladja, az intézkedést az országos rendőrfőkapitány, valamint a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója legalább harminc naponként felülvizsgálja. Az intézkedés indokoltságáról, tartalmának jogszerűségéről az országos rendőrfőkapitány, valamint a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója három munkanapon belül határozattal dönt. A határozatot a központi szerv, valamint a terrorizmust elhárító szerv honlapján közzé kell tenni.

(6)Ideiglenes védelemben részesíthető az a személy, akit közéleti tevékenysége miatt személye vagy közvetlen környezete ellen irányuló erőszakos bűncselekménnyel fenyegettek meg, illetve egyéb alapos okból védelme szükséges. [5]

NEM HALÁLÓS FEGYVEREK

A nem halálos fegyverek, olyan eszközök, anyagok, eljárások, melyeket úgy terveztek, fejlesztettek és alkottak meg, hogy az emberi élet kioltása nélkül a személyi sérülés lehetőségének minimálisra történő csökkentése során a célszemélyt teljesen harcképtelenné tegye. A fenti meghatározás nem azt jelenti, hogy ezekkel, az eszközökkel ne lehetne ölni. A nem halálos fegyverek nem szakszerű használata esetén is lehet okozni halálos sérüléseket. [6]

A nem halálos fegyverek csoportosítása

A nem halálos fegyverek megjelenési formájukban igen sokrétűek és változatosak. Ugyanúgy megtalálhatók közöttük a gumilövedékek, mint a közönséges víz, vagy a különféle habok, a fény, de akár még a szagok is. A fegyverek változatosságából adódik, hogy csoportosításuk számos rendező elv alapján lehetséges. A csoportosításra vonatkozóan általánosan elfogadott változat nem létezik.

Egyik rendező elv lehet, amikor a kategorizálást az alapján végezzük el, hogy az adott nem halálos fegyverrel milyen célra, milyen hatást kívánunk elérni. Ennek megfelelően a csoportosítást elvégezhetjük a cél jellege, illetve az alkalmazott elv szerint.

A cél jellege szerint:

1. Személyek ellen alkalmazható:
 - a) Fizikai elven működő fegyverek
 - a) Kinetikus/mechanikus fegyverek
 - b) Elektromos fegyverek
 - c) Optikai eszközök
 - b) Kémiai elven működő fegyverek
 - c) Irányított energiájú fegyverek
 - a) Akusztikus fegyverek
 - b) Elektromágneses fegyverek
 - c) Lézerek

2. (Hadi)technikai eszközök, infrastruktúra ellen alkalmazható:
 - a) Fizikai elven működő fegyverek
 - a) Mechanikus eszközök
 - b) Elektromos-/Elektromos rendszerek ellen alkalmazott fegyverek
 - b) Kémiai elven működő fegyverek
 - c) Irányított energiájú fegyverek
 - a) Elektromágneses fegyverek
 - b) Lézerek

Az alkalmazott elv szerint:

1. Fizikai:
 - a) Kinetikus/mechanikus
 - b) Elektromos
 - c) Optikai
2. Kémiai
3. Irányított energia:
 - a) Akusztikus
 - b) Elektromágneses
 - c) Lézer
4. Biológiai
5. Egyéb.[7]

A készenléti rendőrségnél alkalmazott kényszerítő eszközök, nem halálos fegyverek csoportja, alkalmazásának lehetőségei

Testi kényszer

A rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.

Bilincs

A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

1. önkárosításának megakadályozására,
2. támadásának megakadályozására,
3. szökésének megakadályozására,
4. ellenszegülésének megtörésére.

Mozgásszabadságot korlátozó eszközök:

1. Fémből készített kézi egész- és félbilincsek,
2. Műanyagból készített bilincsek (bilincsvágóval),
3. Vezetőszáras bilincsek,
4. Kombinált anyagú testbilincsek,

Vegyí eszköz, elektromos sokkoló eszköz, rendőrbot, kardlap, illetőleg más eszköz alkalmazása

1. A rendőr a szolgálatban rendszeresített, vegyi vagy elektromos sokkoló eszközt, illetőleg rendőrbotot vagy kardlapot alkalmazhat:
 - a) a mások vagy saját életét, testi épségét, illetőleg a vagyonbiztonságot közvetlenül veszélyeztető támadás elhárítására,
 - b) a jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni ellenszegülés megtörésére.

2. A rendőr a szolgálatban rendszeresített gumilövedéket, illetve pirotechnikai eszközt, könnygázgránátot, elfogó hálót, ingerlőgázt, továbbá vízágyút alkalmazhat a mások vagy saját élete, testi épsége, illetőleg a vagyonzbiztonság közvetlen veszélyeztetésének elhárítására, vagy ha a lőfegyverhasználat feltételei fennállnak.

Különféle rendőrbotok, ütőeszközök, hidegfegyverek és elektromos eszközök

1. Normál- és hosszított rendőrbotok,
2. Változtatható méretű (összetolható) rendőrbotok,
3. Többcélú rendőrbotok (tonfák),
4. Elektromos sokkolók,
5. Kardok

Védekezésre, vagy akaratnyilvánításra képtelen állapotot előidéző, természetes vagy mesterséges hatóanyagú, könnyfakasztó, szemet, nyálkahártyát irritáló eszközök és anyagok

1. Mesterséges vagy természetes hatóanyaggal szerelt könnygázszóró palackok, gázsprayk, habok,
2. Mesterséges vagy természetes hatóanyaggal szerelt univerzális (lőhető, dobható) könnygázgránát,
3. Fegyverről, speciális vetőeszközzel indítható, mesterséges vagy természetes hatóanyaggal szerelt könnygázgránát,
4. Kézi működtetésű, dobható, mesterséges vagy természetes hatóanyaggal szerelt könnygázgránát,
5. Könnygázutántöltő folyadékok.

Pirotechnikai eszközök és anyagok

1. Hang-gránátok,
2. Fénygránátok,
3. Kombinált hang-fény gránátok,
4. Villanó gránátok.

Szolgálati kutya alkalmazása

(1) A rendőr szájkosárral ellátott szolgálati kutyát - pórázon vagy anélkül - kényszerítő eszközként akkor alkalmazhat, ha a testi kényszer alkalmazásának feltételei fennállnak.

(2) A rendőr szájkosár nélküli szolgálati kutyát pórázon vezetve alkalmazhat, ha a jogellenesen összegyűlt tömeg enyhébb kényszerítő eszközzel nem osztható szét, illetve, ha az a közbiztonságot súlyosan veszélyeztető csoportosulás szétszórásához vagy a rendőri intézkedéssel szembeni tevőleges ellenállás leküzdéséhez szükséges.

(3) A rendőr szájkosár és póráz nélküli szolgálati kutyát alkalmazhat

- a) súlyos sérüléssel fenyegető támadás elhárítására;
- b) súlyos bűncselekmény elkövetésével alaposan gyanúsítható személy elfogására;
- c) a személye ellen intézett támadás vagy az életét, testi épségét közvetlenül fenyegető magatartás elhárítására.

Útzár, megállásra kényszerítés

A rendőrség közút forgalmának korlátozását vagy közút lezárását rendelheti el a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy, valamint a bűncselekmény elkövetőjének elfogására és a külön jogszabályban kijelölt létesítmények védelmére, ennek során - a közlekedés biztonságát is figyelembe véve, külön jogszabályban meghatározott feltételekkel - útzárat telepíthet.

Útzár alkalmazása során a rendőrség járművek áthaladását torlaszszerűen vagy más módon lassító, megakadályozó építményt, technikai berendezést vagy ezek hiányában bármilyen eszközt telepíthet, amellyel a rendőri intézkedés foganatosítása előtt járművel menekülő személyek feltartóztatása, elfogása elérhető.

A bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy, valamint a bűncselekmény elkövetőjének elfogása érdekében - ha járművel menekül - a rendőrség mások személyét és biztonságát nem veszélyeztetve a járművet követheti és megállásra kényszerítheti.

A csapaterő alkalmazása

- (1) A rendőrök csapaterőben alkalmazhatók
 - a) az alkotmányos rend erőszakos megváltoztatására irányuló bűncselekmény (Btk. 139. §), a lázadás (Btk. 140. §), valamint a rombolás (Btk. 142. §) elkövetése esetén;
 - b) a személyek élet- és vagyonbiztonságát tömegesen veszélyeztető események megszüntetésére vagy az ilyen következményekkel járó erőszakos cselekmények megakadályozására és az elkövetők elfogására;
 - c) súlyos bűncselekményt elkövető, szökésben lévő fegyveres személy felkutatására, elfogására;
 - d) terrorcselekmény felszámolására, a túsok kiszabadítására;
 - e) eltűnt személy vagy tárgy felkutatására;
 - f) katasztrófa megelőzésére és következményeinek elhárítására;
 - g) a gyülekezési jogról szóló törvény hatálya alá tartozó vagy más jelentős rendezvény rendjének biztosítására;
 - h) védett személy, veszélyes szállítmány vagy az állam működése, vagy a lakosság ellátása szempontjából kiemelten fontos létesítmény őrzésére, védelmére;
 - i) nagy területű helyszín biztosítására;
 - j) törvényben meghatározott más esetben.
- (2) Csapaterő alkalmazása során a rendőrség a 17. § (1) bekezdésben írt jogokat indokolt mértékben korlátozhatja, területet személy- és járműforgalom előtt elzárhat.

Tömegoszlatás

- (1) Ha a jogellenesen összegyűlt, illetőleg jogellenes magatartást tanúsító tömeg a szétoszlásra irányuló rendőri felszólításnak nem tesz eleget, a rendőrség az e fejezetben szabályozott kényszerítő eszközök alkalmazása mellett a tömeggel szemben a következő eszközt, illetőleg intézkedést alkalmazhatja:
 - a) vízágyút,
 - b) pirotechnikai eszközt,
 - c) ingerlőgázt,
 - d) elfogó hálót,
 - e) lóháton vagy járműkötelékben végzett kényszeroszlatást.
- (2) Az (1) bekezdésben említett eszköz alkalmazására a tömeget előzetesen figyelmeztetni kell.
- (3) Tilos a tömeget korlátozni a helyszínről történő eltávozásban.
- (4) Tilos a tömegoszlatásra löfegyvert használni.

A csapaterő alkalmazása során a rendőr a csapaterő parancsnokának utasítása szerint köteles eljárni.

- (1) A tömeg szétoszlására irányuló csapaterő alkalmazása során a rendőrség a helyszínen lévők egyéni felelősségét nem vizsgálja.

Közös szabályok

(1) A kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet - ha az eset körülményei lehetővé teszik - előzetesen figyelmeztetni kell.

A testi kényszer és a bilincs kivételével kényszerítő eszköz - a jogos védelem esetét kivéve - nem alkalmazható a láthatóan terhes nővel és a gyermekkorúval szemben.

(3) Ha a rendszeresített kényszerítő eszköz nem áll rendelkezésre, vagy a használatára nincs lehetőség, a rendőr a bilincs, a rendőrbot vagy az útzár helyett más eszközt is igénybe vehet, ha a helyettesített eszköz alkalmazásának törvényi feltételei fennállnak és az, az azzal elérni kívánt törvényes cél megvalósítására alkalmas.

(4) A rendőrségnél rendszeresített robbanófegyverek a lőfegyverrel esnek egy tekintet alá.

A kényszerítő eszköz alkalmazását jelenteni kell a szolgálati előjárónak.

A lőfegyverhasználatot - annak következményétől függetlenül - az intézkedést követően haladéktalanul jelenteni kell a szolgálati előjárónak. [8]

2013. JANUÁR 01.-ÉN MEGALAKULÓ ORSZÁGGYŰLÉSI ŐRSÉG JOGOSULTSÁGAI, TÖRVÉNYI SZABÁLYOZÁS

A parlament döntése értelmében 2013. január 1-jén létrejön az Országgyűlési Őrség, a házelnök irányítása alatt álló fegyveres szerv. Ezen felül a jövőben a korábbiaknál erősebb fegyelmi jogköre lesz az ülést levezető elnöknek. Az új országgyűlési törvény úgy rendelkezik, hogy az önálló költségvetési szervként működő őrségnek feladata lesz egyebek mellett a házelnök személyi védelme, az Országház és az Országgyűlési Irodaház biztosítása, tűzbiztonsági és protokolláris feladatok ellátása.

Az Országgyűlési Őrséget a parancsnok vezeti majd, akit a házelnök nevez ki. Az őrség a rendőrségi törvényben meghatározottak szerint fokozott ellenőrzést hajthatnak végre, ruházatot, csomagot, járművet vizsgálhatnak át, magánlakásban és közterületnek nem minősülő helyeken is intézkedhetnek, kép-, illetve hangfelvételt készíthetnek, helyszínt biztosíthatnak. Kényszerítő eszközként bilincset, vegyi eszközt, elektromos sokkoló eszközt, rendőrbotot, lőfegyvert ugyancsak a rendőrségről szóló törvényben meghatározottak szerint használhatnak majd. A parlamenti tárgyalási rend fenntartásával kapcsolatos feladatok ellátása során kényszerítő eszközként azonban kizárólag testi kényszert alkalmazhatnak. Az őrségnek nyomozóhatósági jogköre nem lesz.

Működésüket a 2012. évi XXXVI. törvény az Országgyűlésről szabályozza. [9]

ÖSSZEZÉS

Az utóbbi időben nemcsak Magyarországon, de szerte a világon megnőtt a jelentősége és kiemelten fontos az állam működése, illetőleg a lakosság ellátása szempontjából kulcsfontosságú létesítmények és tevékenységek, valamint a pótolhatatlan nemzeti értéket képviselő javak jogellenes cselekményekkel szembeni fokozott védelme. E védelem alapvető kérdése, hogy a szolgálatot teljesítő állomány, milyen eszközökkel, fegyverzettel van ellátva, és milyen hatékony, elméleti és gyakorlati kiképzést kapott.

Az objektumok védelme összetett feladat. A védelmi komplexum bármely részlemének hiánya vagy gyengesége kihat a teljes biztonsági rendszer hatékonyságára, főleg, abban az esetben, amikor a részlemek is bonyolult biztonsági alrendszerek (beléptető rendszer; biztonsági monitoring rendszer élőerős szolgálat stb.). A zavarmentes működés követelményeinek biztosítása létfontosságú. Az elektronikai és mechanikai védelmi alrendszerek magas fokú integráltsága mellett továbbra is fontos szerepe van az azokat üzemeltető és döntéshozó élőerős szolgálat tevékenységének, felkészültségének, a kiképzettség szintjének. [10]

A fegyverek fejlődése két irányba mutat: halálos és nem halálos fegyverek. Nem halálos fegyver alatt értünk minden olyan eszközt, anyagot és eljárást, amelyet kifejezetten úgy terveztek, illetve alkalmaznak, hogy a szemben álló fél élőerejét, valamint technikai eszközeit, infrastrukturális létesítményeit semlegesítse, azokat a harcból kivonja, harcképességüket korlátozza, alkalmazásukat lehetetlenné tegye.

A nem halálos fegyvereket több ok miatt hozták létre. Ezek – bizonyos esetek kivételével – csak csekély mértékű sérüléseket, a környezetben pedig minimális járulékos károkat okoznak. Jelentős szerepük van akkor, ha a hagyományos fegyverek alkalmazása nem lehetséges, nem célszerű, vagy katonailag nem indokolt (például tömegoszlatásnál), ugyanakkor a katonák önvédelemi képességét mégis biztosítani kell. Felhasználásuk alternatív lehetőség a parancsnok számára.

A jövő hadseregei két féle képen lesznek felszerelve. Elsősorban a szegény országokban maradnak a hagyományos tömeghadseregek, amelyek hagyományos fegyverekkel lesznek felszerelve. A gazdag országok a professzionális kisebb haderő felé fejlődnek, akik a csúcstechnikájú fegyverek révén jóval nagyobb erőt képviselnek. Itt jelentkezik az igény is a nem halálos fegyverekre.

Felhasznált irodalom

- [1] Dr. Csorba László - Sisa József - Szalay Zoltán: Az Országház, Képzőművészeti Kiadó KFT, 2001. Budapest
- [2] A Magyar Honvédség által védendő létesítmények kijelöléséről, valamint a magyar állam folytonosságát és függetlenségét megtestesítő ereklyék köréről és az őrzésükre vonatkozó szabályokról szóló 78/2011. (V.12.) Korm. rendelet
- [3] 2012. évi XXXVI. törvény az Országgyűlésről
- [4] A védett személyek és kijelölt létesítmények védelméről szóló 160/1996. (XI.5.) Korm. rendelet
- [5] A Rendőrségről szóló 1994.évi XXXIV. törvény
- [6] Bartha Tibor: A nem halálos fegyverek alkalmazásának lehetőségei a Magyar Honvédségnél, különös tekintettel a nem háborús tevékenységek végrehajtása során Nemzetvédelmi Egyetem Doktorandum- 2002.4. szám 1. kötet
- [7] Dr. Bartha Tibor: Nem halálos fegyverek, Egyetemi jegyzet Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem 2009.
- [10] Bodrácska Gyula – Berek Tamás: Megelőző intézkedések szerepe a komplex vagyonvédelem területén, építőipari beruházások során, 2010. Hadmérnök, www.hadmernok.hu/2010_1_bodracska_berekt.php